
Spre o pictură național-bisericească sau integrarea motivelor identitar-naționale în decorația compozițiilor monumentale bisericesti promovate de Octavian Smigelschi

Alexandru Constantin CHITUȚĂ

Cuvinte cheie: Octavian Smigelschi, identitate națională, artă religioasă, Virgil Vătășianu, catedrala mitropolitană Sibiu, biserici din Bistrița-Năsăud.

Keywords: Octavian Smigelschi, national identity, religious art, Virgil Vătășianu, Metropolitan Cathedral Sibiu, churches of Bistrița-Năsăud.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, în statele europene s-a pus tot mai mult problema afirmării naționalismului. Acest curent a ajuns repede și în țara noastră. Tocmai considerarea stilului neoromânesc în această perioadă, care a fost cea mai definită exprimare a specificului național din țara noastră, nu numai ca un curent manifestat într-un singur domeniu al creației, al arhitecturii, ci ca un stil în toată puterea cuvântului, a dus la răspândirea acestuia în toate ramurile artelor vizuale, în literatură și muzică.

În această privință, pictorul transilvănean Octavian Smigelschi (1866-1912) este un precursor, dorind să realizeze o pictură națională bisericască, lucru pus pentru prima dată în fapt în 1904 prin pictarea cupolei, a pandantivilor și a iconostasului Catedralei mitropolitane din Sibiu iar mai apoi prin o seamă de iconostase ale bisericilor din județul Bistrița Năsăud.

Este cel care va începe în arta religioasă introducerea, printr-un amplu program bisericesc stabilit, a elementelor din broderia tradițională. Activitatea sa în planul afirmării identității naționale nu se va opri doar la pictura bisericască, ea continuând cu decorația de carte, diplome, reviste etc.

Elaborând un program de înnoire a artei religioase românești, Octavian Smigelschi accentua necesitatea creării unui stil marcat de amprenta unei viguroase identități naționale, la baza căruia trebuiau așezate „arta tradițională a mănăstirilor noastre și arta decorativă țărănească” ce se caracterizau prin „eminamente calități decorative, un puternic și sănătos simț coloristic”¹.

Octavian Tăslăuanu afirma despre Octavian Smigelschi următoarele: „În Ardeal a fost cel dintâi pictor, care a creat adevărate opere de artă. În pictura bisericască, Smigelschi a întemeiat o școală, școala picturii naționale, care numai în viitor își va atinge apogeul. A apărut deodată *deus ex machina*, uimind lumea”².

Fig. 1. *Autoportret*, colecție privată

1 Negoită Lăptoiu, „Un spirit novator: Octavian Smigelschi”, în *Incursiuni în plastica transilvăneană*, Cluj-Napoca, 1981, p. 173.

2 Revista *Luceafărul*, nr. 31, 16 noiembrie 1912, p. 706.